

Проблематика етнополітичної царини людського буття

Володимир Горбатенко,

доктор політичних наук, професор

Олександр Майборода,

доктор історичних наук, професор

Картунов О. В. Західні теорії етнічності, нації та націоналізму: Навчальний посібник. – К.: Університет економіки та права „КРОК”, 2007. – 192 с.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів.

Праця доктора політичних наук професора Олексія Картунова „Західні теорії етнічності, нації та націоналізму” присвячена надзвичайно важливій сьогодні темі, що обумовлюється як поліетнічним складом населення України, так і незавершеністю процесів формування в ній політичної нації, а також потенційною небезпекою загострення етнополітичних конфліктів.

Слід зазначити, що проблема вивчення західних теорій етнічності, нації та націоналізму ще довго не втрачатиме своєї актуальності, особливо для посттоталітарних і пострадянських держав. Тому появу науково-навчального посібника, в якому дається критично-конструктивний аналіз основних положень найбільш поширених на Заході наукових концепцій з цієї проблематики, можна тільки вітати. Тим більше, що в ньому ретельно аналізується і майстерно висвітлюється ціла низка теорій етнічності, нації та націоналізму таких вчених, як, скажімо, К. Гейес, Е. Геллнер, К. Дойч, Е. Сміт, Л. Снайдер, А. Тойнбі та інші, праці яких, на жаль, і досі не видані українською мовою.

Серед багатьох незаперечних позитивів книги О. Картунова слід вважати досить часте (але не надмірне) цитування маловідомих в Україні праць західних дослідників. Це, по-перше, є значно кращим, ніж власний переказ змісту досліджуваних праць; по-друге, дає можливість читачеві познайомитися також з формою і стилем викладу західних теорій і концепцій; по-третє, певною мірою компенсує брак в Україні відповідних хрестоматій.

Вартує уваги постійне прагнення автора представити різні, а часом і

діаметрально протилежні точки зору, оцінки і судження західних вчених, а також дати власне тлумачення багатьох важливих етнонаціональних та етнополітичних явищ і процесів.

Посібник має логічну, добре продуману архітектуру. Він складається з двох окремих, самостійних, але тематично пов'язаних між собою частин і семи розділів. Кожен з цих розділів має досить чіткі, коректні та влучні назви, що, безумовно, викличе додатковий інтерес читачів, особливо студентів.

Висновки кожного розділу стислі, виважені, переконливі. Досить вдалимими, коректними, провокативними (у розумінні – дискусійними) і креативними здаються запитання і завдання, якими завершується кожний розділ. Вдалим можна визнати й те, що запитання і завдання ставляться одразу після кожного розділу, а не наприкінці частин і, тим більше, всього посібника.

Позитивне враження справляє список використаної автором наукової літератури.

Вдалим є манера подачі та стиль викладу матеріалу. Авторіві вдалося уникнути одноманітності, надмірної заакадемізованості й розтягнутості тексту, які можуть швидко втомлювати або й відлякувати читача.

Посібник підготовлено на досить високому методичному та науково-теоретичному рівні.

Є підстави сподіватися, що запропонований О. Картуновим навчальний посібник викличе неабиякий інтерес у викладачів і студентів гуманітарних вузів, а також у всіх, хто цікавиться проблемами етнології, націології, етносоціології та етнополітології.